

SUMMARY OF THE DOCTORAL DISSERTATION

WHERE TWO WORLDS MEET. MAORI/PAKEHA VISIONS OF NEW ZEALAND IN CONTEMPORARY MAORI FICTION IN ENGLISH

Postcolonial societies have been the matter of the 20th and 21st-century research. A lot has been written on Africa, Asia or America. Yet, the context of Oceania has not been discussed widely, neither has been the content of New Zealand writing investigated thoroughly. This dissertation attempts to present the image of contemporary New Zealand as an area where two cultures intersect. It comprises the theoretical knowledge of New Zealand culture, explaining its Maori core and showing European/Western influences. It is supplemented by examples coming from the novels and short stories of three writers: Witi Ihimaera, Patricia Grace and Keri Hulme. The dissertation shows the complexity of New Zealand cultural legacy, at the same time underlining its contemporary hybrid form. In the first part the changes in New Zealand literature in the last 300 years are shown: the journey from oral means of expression, through literature *about* Maori, to a movement reviving the lost Maori values called Maori Renaissance. Further on, the dissertation shows the differences between space and place as a basis for the misunderstandings between Maori and Pakeha people. It also explains the divergencies in the understanding of time by Maori and Western people, underlining the sacredness of time for the native inhabitant of New Zealand. The following chapter focuses on the discrepancies in the realm of beliefs, religion and magic and describes Maori spirituality. This part also brings attention to the importance of Maori mythology. The next chapter also introduces other elements of Maori performative and visual arts. The dissertation also presents the state of the contemporary New Zealand society with all its current problems. The theoretical part contains an overview of the theories and notions related to postcolonialism and attempts to place New Zealand within these theories. The conclusions reveal the instability of contemporary New Zealand and pinpoint problems to be solved for the hybrid society. A possible path is suggested for Maori people to follow in order for their culture to survive.

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

TAM, GDZIE SPOTYKAJĄ SIĘ DWA ŚWIATY. RELACJE MAORYSKO- EUROPEJSKIE W ANGLOJĘZYCZNEJ LITERATURZE MAORYSKIEJ NOWEJ ZELANDII

Postkolonialne społeczności stanowią przedmiot badań w XX i XXI wieku. Wiele zostało napisane na temat Afryki, Azji czy Ameryki. Kontekst Oceanii nie został jednak szeroko omówiony, a treści nowozelandzkiej literatury nie zostały dokładnie zbadane. Niniejsza rozprawa doktorska ma na celu zobrazowanie współczesnej Nowej Zelandii jako obszaru, gdzie przecinają się dwie kultury. Zawiera teoretyczną wiedzę na temat kultury nowozelandzkiej, wyjaśniając jej maoryskie podstawy i ukazując wpływy europejskie/zachodnie. Jest poparta przykładami pochodzącymi z powieści i opowiadań trzech autorów: Witiego Ihimaery, Patricii Grace oraz Keri Hulme. Rozprawa ukazuje złożoność dziedzictwa kulturalnego Nowej Zelandii, jednocześnie podkreślając jej współczesną hybrydową formę. W pierwszej części ukazane są zmiany, jakie zaszły w literaturze nowozelandzkiej w ciągu ostatnich 300 lat: podróż od ustnej formy przekazu, poprzez literaturę *na temat* Maorysów, aż do ruchu odnowienia utraconych wartości maoryskich zwanego Renesansem Maoryskim. W dalszej części rozprawa ukazuje różnice pomiędzy przestrzenią i miejscem jako powód nieporozumień pomiędzy Maorysami i nie-Maorysami. Wyjaśnia również rozbieżności w pojmowaniu czasu między Maorysami i ludźmi Zachodu, podkreślając świętość czasu dla rdzennych mieszkańców Nowej Zelandii. Kolejny rozdział koncentruje się na różnicach w sferach wierzeń, religii i magii i opisuje duchowość Maorysów. Ta część również zwraca uwagę na istotę mitologii maoryskiej. Następny rozdział wprowadza inne elementy maoryskiej sztuki wizualnej i performatywnej. Rozprawa ukazuje kondycję współczesnej Nowej Zelandii z jej aktualnymi problemami. Część teoretyczna zawiera przegląd teorii i pojęć związanych z postkolonializmem, a także stanowi próbę umieszczenia Nowej Zelandii w ramach tych teorii. Wnioski ujawniają niestabilność współczesnej Nowej Zelandii i wskazują na problemy, które hybrydowa społeczność musi rozwiązać. Zasugerowana zostaje możliwa droga, jaką Maorysi muszą obrać, by ich kultura przetrwała.